
สัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรมในประเทศไทย
Achievement of Honest and Equitable Election Management in Thailand

จารุกฤษณ์ เรืองสุวรรณ*

Charukris Ruangsuvan

ดร.บุญทัน ดอกไธสง**

Dr.Boonton Dockthaisong

ดร.บุญเรือง ศรีเหรียญ***

Dr.Boonrueng Sriharun

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม และ 3. เพื่อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม การวิจัยนี้เป็นแบบผสมวิธีประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 480 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การวิจัยเชิงคุณภาพได้ดำเนินการโดยศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการเลือกตั้ง ทั้งในและต่างประเทศ และได้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 36 คน จากบุคคล 6 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง สื่อมวลชน อาจารย์ในสถาบันการศึกษา และผู้นำกลุ่มทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า สัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้ง คือ การกำกับดูแลวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง การกำกับดูแลเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กระบวนการบริหารจัดการเลือกตั้งทั่วไป การกำกับดูแลการลงคะแนนเลือกตั้ง และการสมัครรับเลือกตั้ง โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 24

คำสำคัญ : การเลือกตั้ง / การบริหารจัดการ / สุจริตและเที่ยงธรรม

---

*นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

**ศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

***อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1. study the achievement of honest and equitable election management in Thailand 2. study the factors influencing the achievement of honest and equitable election and 3. to propose the approaches for improving of honest and equitable election management in Thailand. This study was a mixed methods research which combined both of quantitative and qualitative approaches. The quantitative research was conducted by studying the sample of 480 respondents. The statistics for data analysis composed of percentage, frequency, means, standard deviation and the hypothesis were tested by one way ANOVA and stepwise regression analysis. The qualitative research was conducted by studying the relevant documents concerned with law and policy of the election management both in Thailand and in foreign country. The data were collected by interviewing 36 key informants consisted from 6 groups of 1) representatives 2) community leaders 3) election commission officials 4) mass medias 5) instructors in academic institutes 6) political interest groups, 6 persons of each group. The research results reviewed that: The achievement of honest and equitable election management in Thailand in overall was at the high level. The factors influencing the achievement of honest and equitable election consisted of 5 aspect as 1) the aspect of voting campaign monitoring was at the highest, followed by 2) the aspect of election officials monitoring, 3) the aspect of election management process, 4) the aspect of voting monitoring and 5) the aspect of candidate registration. This 5 variables could explain the variation of the achievement of honest and equitable election management in Thailand at 24.40 percent

Keywords : Election / Management / Honest and Equitable

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการการคัดเลือกผู้นำหรือผู้ที่ใช้อำนาจใดๆ แทนตนนั้น เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์มีวิวัฒนาการและอยู่ร่วมกันเป็นสังคม เพื่อจุดประสงค์ในการดำรงเผ่าพันธุ์ที่มีทั้งความสามัคคีและความขัดแย้งนั้น กระบวนการซึ่งใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งมีหลายวิธี ในสมัยพุทธกาลนั้นใช้วิธีในการคัดเลือกผู้แทนปวงชนขึ้นมาเพื่อหาข้อยุติ แก่ปัญหา และทำหน้าที่ในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่างๆในสังคมนั้นๆ จึงกลายเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ขึ้นมา เช่นเดียวกันกับในสังคมตะวันตกที่พัฒนาต่อเนื่องจากสังคมสมบูรณาญาสิทธิราชย์เมื่อผู้ไกล่เกลี่ยนั้นใช้อำนาจเกินเลยกว่าที่ประชาชนยอมรับได้ จึงได้เกิดการลุกขึ้นสู้ของประชาชนจนเกิดคำสัญญาระหว่างกษัตริย์กับประชาชนขึ้น เป็นแนวคิดสัญญาประชาคมของ ฌอง ฌากส์ รูสโซ (Rousseau, 2008) ในฝรั่งเศส ซึ่งต่อมาเป็นแนวคิดที่ก่อให้เกิดกระแส “ประชาธิปไตย” ขึ้นทั่วโลกในเวลาต่อมา ซึ่งในระบอบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน (Lincoln, 1967 cited in Randall, 1947) ซึ่งอำนาจอธิปไตยประกอบไปด้วย อำนาจนิติบัญญัติ โดยรัฐสภา อำนาจบริหารโดยรัฐบาล อำนาจตุลาการโดยศาลนั้น ประชาชนได้มอบความไว้วางใจให้ทั้งสามสถาบันของรัฐเป็นผู้ใช้อำนาจนั้นแทนตนเป็นสัญญาประชาคม ที่รัฐต้องนำไปปฏิบัติในนามของประชาชน กล่าวคือ ประชาชนได้ให้รัฐ “ยืมอำนาจอธิปไตย” หรือ มอบอำนาจให้ตามขอบเขตและช่วงเวลาที่กำหนดให้”

ดังนั้น เจ้าหน้าที่รัฐต้องตระหนักว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน” สิ่งที่แสดงซึ่งอำนาจของเสรีภาพ ความเสมอภาค และเป็นการใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นเงื่อนไขขั้นต่ำของการเป็นประชาธิปไตยของประชาชน คือ การแสดงออกผ่านสิ่งที่เรียกว่า “การเลือกตั้ง”

การเลือกตั้งได้ถูกเขียนไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย มาตรา 72 ในเรื่องของบุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งกล่าวถึงผู้มีอำนาจในการจัดการเลือกตั้งไว้ใน หมวด 11 มาตรา 235 ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2554) เหตุการณ์ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา เห็นได้ว่า การบริหารจัดการการเลือกตั้ง พบประเด็นปัญหาในเรื่องของการซื้อสิทธิพลข่มขู่ รวมทั้งขัดขวางการเลือกตั้งของกลุ่มผู้มีสิทธิพล ความไม่เป็นกลางของเจ้าหน้าที่รัฐ การซื้อสิทธิขายเสียง รวมทั้งกระบวนการในการบริหารจัดการที่สร้างความไม่สะดวกแก่ประชาชนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรมได้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างไร ปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม รวมทั้งแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม ผลที่ได้คือสัมฤทธิ์ผลกระบวนการทางการเมืองการเลือกตั้ง ที่มีความเสมอภาคเท่าเทียม สุจริตและเที่ยงธรรม ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือในการเป็นตัวแทนในการใช้อำนาจของประชาชน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างคุณค่าของการเลือกตั้งว่ามีความสำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาระบบประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลในการบริหารจัดการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรมในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลในการบริหารจัดการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม
3. เพื่อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงการบริหารจัดการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้มีผลการเลือกตั้งที่ดียิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ ประชาชนไทยผู้มีสิทธิเลือกตั้งในทุกจังหวัดของประเทศไทย ในเรื่องของการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนในการเลือกตั้งทั่วไปในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเลือกจากจังหวัดใหญ่ในด้านของประชากร 4 จังหวัด ใน 4 ภาคของประเทศไทย ภาคเหนือ ได้แก่ 1) เชียงใหม่ 2) เชียงราย 3) ลำปาง 4) พะเยา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ 1) นครราชสีมา 2) อุตรดิตถ์ 3) ขอนแก่น 4) อุบลราชธานี ภาคกลาง ได้แก่ 1) กรุงเทพมหานคร 2) ชลบุรี 3) สมุทรปราการ 4) ราชบุรี และภาคใต้ ได้แก่ 1) นครศรีธรรมราช 2) สงขลา 3) สุราษฎร์ธานี 4) นราธิวาส โดยแต่ละจังหวัดใช้การสุ่มแบบบังเอิญจังหวัดละ 30 คน รวม 480 คน ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เจ้าหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำชุมชน สื่อมวลชน อาจารย์ในสถาบันการศึกษา และผู้นำกลุ่มกดดันทางการเมือง จำนวน 36 คน

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการวิจัย ทั้งขอบเขตด้านแนวคิดและทฤษฎีและขอบเขตในด้านพื้นที่ การศึกษาขอบเขตด้านแนวคิดและทฤษฎีในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐาน ได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ สัมฤทธิ์ผล ทฤษฎีระบบ (David Eston, 1957) แนวคิดเกี่ยวกับ

การบริหารจัดการภาครัฐยุคใหม่ (บุญทัน ดอกไธสง, 2553) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) การเลือกตั้งในต่างประเทศ (วิทยา สุจริตธรรมาภรณ์, 2547) ศึกษาลักษณะเฉพาะของการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศไทยในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 จนถึง พ.ศ. 2557 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง นโยบายและแผนงานขององค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการบริหารจัดการ การเลือกตั้ง การปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรที่มีบทบาทต่อการเลือกตั้ง รวมทั้งรายงานการทุจริตและการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้ง ศึกษาปัจจัยต่างๆ ทุกปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเลือกตั้ง เพื่อนำไปสู่การเลือกตั้งที่มีความสุจริตและเที่ยงธรรม ในขณะที่ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาประชาชนผู้ที่มีสิทธิลงคะแนนในการเลือกตั้งทั่วไปในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเลือกจากจังหวัดใหญ่ในด้านของประชากร 4 จังหวัด ใน 4 ภาคของประเทศไทย ภาคเหนือ ได้แก่ 1) เชียงใหม่ 2) เชียงราย 3) ลำปาง 4) พะเยา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ 1) นครราชสีมา 2) อุตรดิตถ์ 3) ขอนแก่น 4) อุบลราชธานี ภาคกลาง ได้แก่ 1) กรุงเทพมหานคร 2) ชลบุรี 3) สมุทรปราการ 4) ราชบุรี และภาคใต้ ได้แก่ 1) นครศรีธรรมราช 2) สงขลา 3) สุราษฎร์ธานี 4) นราธิวาส

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบการวิจัยและเครื่องมือในการวิจัย สำหรับรูปแบบและวิธีการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Model) ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เนื่องจากมีความยืดหยุ่นในการออกแบบการใช้เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลและการดำเนินการวิจัย สามารถหาข้อมูลในรายละเอียดเชิงลึกได้ตามต้องการ เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรมในประเทศไทย สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการจัดเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ที่ถูกสร้างโดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการ ทฤษฎีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 นำมาให้นิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) และกำหนดเป็นตัวแปรตามลำดับ ตัวแปรอิสระคือ การบริหารจัดการการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งและการปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรที่มีบทบาทต่อการเลือกตั้งที่สัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ สัมฤทธิผลในการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม ตัวแปรที่ได้นี้นำมาเขียนแบบสอบถามเพื่อสำรวจระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยสำรวจกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือเชิงปริมาณ จำนวน 480 คน หลังจากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยสร้างจากการศึกษาทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) สัมฤทธิ์ผล (Achievements) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐยุคใหม่ (New Public Management) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ศึกษาลักษณะเฉพาะของการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศไทยในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ พ.ศ.2544 จนถึง พ.ศ.2557 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง นโยบายและแผนงานขององค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการบริหารจัดการ การเลือกตั้ง การปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง รวมทั้งรายงานการทุจริตและการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้ง ทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบสอบถาม มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) การสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยนำนิยามเชิงปฏิบัติการมาเขียนเป็นคำถามการสัมภาษณ์ มีประเด็นคำถามที่กำหนด

ไว้ล่วงหน้า ซึ่งประเด็นต่างๆ ได้มาจากแนวคิด หัวข้อสัมภาษณ์เชิงลึกมีเนื้อหาในการแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการการเลือกตั้ง ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการเลือกตั้งทั่วไป การแบ่งเขตเลือกตั้ง การกำกับดูแลเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง วิธีการหาเสียงเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขต และการนับคะแนนเลือกตั้งและประกาศผล
- 2) การปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ได้แก่ พรรคการเมือง สื่อมวลชน สถาบันการศึกษา และกลุ่มกดดันทางการเมือง
- 3) สมรรถผลในการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม ได้แก่ สมรรถผลในการเลือกตั้งด้านความสุจริต และสมรรถผลในการเลือกตั้งด้านความเที่ยงธรรมของการบริหารจัดการเลือกตั้งในประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล การทดสอบการวิจัยเชิงปริมาณนั้น ดำเนินการโดยนำแบบสอบถามมาทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับเนื้อหา และความชัดเจนของภาษา โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความถามและวัตถุประสงค์การวิจัย (IOC) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนทั่วไปที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าที่ระดับความเชื่อมั่น 0.772 จากนั้นทำการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 480 คน ในขณะที่เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบใช้แบบสัมภาษณ์ สอบถามเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำชุมชน สื่อมวลชน อาจารย์ในสถาบันการศึกษา และกลุ่มกดดันทางการเมืองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและตรวจสอบความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ (Reliability) การทดสอบแบบสัมภาษณ์ใช้วิธีการวัดแล้ววัดซ้ำ (Test and Retest Method) แล้วหาค่าสหสัมพันธ์ของผลการวัดทั้งสองครั้ง ตามเกณฑ์ของ Borg (1963 cited in Cohen, 1994) และทำการปรับแก้ข้อบกพร่องที่ได้รับจากการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์มาปรับแก้ให้เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เตรียมนำไปใช้ในการใช้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เจาะลึกด้วยตนเอง สัมภาษณ์เป็นรายบุคคลตามสถานที่ วันเวลาที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ว่างและสะดวก ซึ่งมีกรณีศึกษาหลายกรณี กลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำชุมชน สื่อมวลชน อาจารย์ในสถาบันการศึกษา และกลุ่มกดดันทางการเมือง รวม 6 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จำนวน 36 คน โดยการได้มาของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ประชากรตัวอย่างตามต้องการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) และนำคำตอบที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พรรณนารายละเอียด ติความ หาความหมาย อธิบายความสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัยจากข้อมูลที่ได้

และขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของคะแนนการวัดระดับสมรรถผลในการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม โดยสำรวจจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนำเสนอโดยใช้ร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในขณะที่ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ใช้วิธีคือสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของ

ตัวแปร ตัวแปรอิสระ คือ การบริหารจัดการการเลือกตั้งและการปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง นำมาทดสอบความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือระดับสัมฤทธิ์ผลในการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม ขั้นตอนแรก การตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระสัมพันธ์กับตัวแปรตามหรือไม่ โดยการตรวจสอบสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ต่อมาทดสอบสมมติฐานกลุ่มตัวอย่างสรุปอ้างอิง (Generalization) ไปยังประชากร โดยใช้วิธีการตั้งสมมติฐาน และทดสอบค่า Parameter ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (ANOVA) ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่า F-test คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized) และ รูปคะแนนดิบ (Unstandardized) เพื่อนำไปสร้างเป็นสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Multiple Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

หลังจากนั้นในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้จัดบันทึกประเด็นสำคัญรวม และกลับมาเขียนรายละเอียดไว้ทั้งหมด ภายหลังการสัมภาษณ์ทุกครั้ง จากนั้นได้อ่านรายละเอียดที่บันทึกไว้ทั้งหมดเพื่อสร้างมโนทัศน์ของข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล โดยข้อมูลที่ได้จากการบันทึกนำมาเข้ารหัส ทำดัชนีแยกเรื่อง แยกประเภทข้อมูล การจัดหมวดหมู่ การจัดรูปแบบ การตีความและสรุปผล

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง สัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม พบว่า ระดับสัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้ง และปัจจัยที่มีอิทธิพลกับสัมฤทธิ์ผลในการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ระดับสัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้ง พบว่า สัมฤทธิ์ผลในการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$) โดยสัมฤทธิ์ผลด้านความเที่ยงธรรม ($\bar{x} = 4.00$) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากกว่าสัมฤทธิ์ผลด้านความสุจริต ($\bar{x} = 3.95$) ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ในขณะที่ปัจจัยเรื่องของการบริหารจัดการการเลือกตั้ง พบว่า ระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการการเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) เรียงตามลำดับ ได้แก่ การกำกับดูแลเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ($\bar{x} = 3.95$) การลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขต ($\bar{x} = 3.85$) การนับคะแนนและการประกาศผล ($\bar{x} = 3.83$) การลงคะแนนเลือกตั้ง ($\bar{x} = 3.80$) วิธีการหาเสียงเลือกตั้ง ($\bar{x} = 3.76$) การแบ่งเขตเลือกตั้ง ($\bar{x} = 3.70$) การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ($\bar{x} = 3.40$) การสมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{x} = 3.37$) และกระบวนการบริหารจัดการเลือกตั้งทั่วไป ($\bar{x} = 3.33$) ขณะที่เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.02$) เรียงตามลำดับได้แก่ สื่อมวลชน ($\bar{x} = 3.17$) สถาบันการศึกษา ($\bar{x} = 3.16$) กลุ่มทางการเมือง ($\bar{x} = 2.92$) และพรรคการเมือง ($\bar{x} = 2.82$) สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสัมฤทธิผลการบริหารจัดการการเลือกตั้ง

การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การบริหารจัดการการเลือกตั้ง	3.67	0.30	มาก
กระบวนการบริหารจัดการเลือกตั้งทั่วไป	3.33	0.60	ปานกลาง
การแบ่งเขตเลือกตั้ง	3.70	0.48	มาก
การกำกับดูแลเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง	3.95	0.36	มาก
การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	3.40	0.41	ปานกลาง
การสมัครรับเลือกตั้ง	3.37	0.59	ปานกลาง
วิธีการหาเสียงเลือกตั้ง	3.76	0.28	มาก
การลงคะแนนเลือกตั้ง	3.80	0.35	มาก
การลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขต	3.85	0.37	มาก
การนับคะแนนและการประกาศผล	3.83	0.38	มาก
การปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง	3.02	0.38	ปานกลาง
พรรคการเมือง	2.82	0.53	ปานกลาง
สื่อมวลชน	3.17	0.47	ปานกลาง
สถาบันการศึกษา	3.16	0.66	ปานกลาง
กลุ่มทางการเมือง	2.92	0.55	ปานกลาง
สัมฤทธิผลในการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม	3.98	0.23	มาก
สัมฤทธิผลด้านความสุจริต	3.95	0.32	มาก
สัมฤทธิผลด้านความเที่ยงธรรม	4.00	0.29	มาก

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิผลการบริหารจัดการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม พบว่าในเรื่องของความสัมพันธ์ของตัวแปรตาม คือ สัมฤทธิผลการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรมกับตัวแปรอิสระ คือ การบริหารจัดการการเลือกตั้งและการปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง พบว่า ตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์สัมฤทธิผลด้านความสุจริต คือ วิธีการหาเสียงเลือกตั้ง กระบวนการบริหารจัดการเลือกตั้งทั่วไป และการกำกับดูแลเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ในขณะที่ตัวที่สามารถพยากรณ์สัมฤทธิผลด้านความเที่ยงธรรม คือ วิธีการหาเสียงเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง และการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์สัมฤทธิผลในการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม คือ วิธีการหาเสียงเลือกตั้ง (X_6) กระบวนการบริหารจัดการเลือกตั้งทั่วไป (X_1) การกำกับดูแลเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง (X_3) การลงคะแนนเลือกตั้ง (X_7) และการสมัครรับเลือกตั้ง (X_5) โดยที่ตัวแปรพยากรณ์ 5 ตัวแปรข้างต้น สามารถร่วมกันพยากรณ์สัมฤทธิผลการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรมได้สูงถึงร้อยละ 24.4 ดังตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ จำแนกตามสัมฤทธิ์ผลการเลือกตั้งด้านต่างๆ

สัมฤทธิ์ผลการเลือกตั้ง	ความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ด้านความสุจริต	ระหว่างกลุ่ม	6.60	3	2.20	24.16*	0.00
	ภายในกลุ่ม	43.36	476	0.09		
	รวม	49.97	479			
ด้านความเที่ยงธรรม	ระหว่างกลุ่ม	7.81	3	2.60	36.92*	0.00
	ภายในกลุ่ม	33.55	476	0.07		
	รวม	41.36	479			
ด้านสุจริตและเที่ยงธรรม	ระหว่างกลุ่ม	6.64	5	1.32	30.62*	0.00
	ภายในกลุ่ม	20.57	474	0.04		
	รวม	27.22	479			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coeff.		Standardized Coeff	t	Sig
	b	SE			
ค่าคงที่	1.81	0.19		9.36*	0.00
วิธีการหาเสียงเลือกตั้ง (X ₆)	0.34	0.03	0.41	10.19*	0.00
การบริหารจัดการเลือกตั้งทั่วไป (X ₁)	0.08	0.02	0.22	4.45*	0.00
การกำกับดูแลเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง (X ₃)	0.10	0.02	0.16	4.04*	0.00
การลงคะแนนเลือกตั้ง (X ₇)	0.08	0.02	0.12	2.98*	0.00
การสมัครรับเลือกตั้ง (X ₅)	-0.04	0.02	-0.12	-2.44*	0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized) สามารถเขียนได้ดังนี้

$$Y = 1.813 + 0.346X_6 + 0.087X_1 + 0.108X_3 + 0.081X_7 - 0.048X_5$$

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ วิธีการหาเสียงเลือกตั้ง การกำกับดูแลเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กระบวนการบริหารจัดการการเลือกตั้งทั่วไป การลงคะแนนเลือกตั้ง และการสมัครรับเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้มีผลการเลือกตั้งที่ดียิ่งขึ้นนั้น ใช้วิธีการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ มาผนวกเข้ากับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และสร้างประเด็นให้มีความเชื่อมโยงข้อมูล และอธิบายผลของการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ต้องมีการดำเนินการที่สำคัญ คือ

1. ด้านความเที่ยงธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะการสร้างความเที่ยงธรรมให้เกิดขึ้นในการเลือกตั้งนั้น ต้องมีที่มาจากกฎหมายที่เป็นธรรม และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยมองว่ากระบวนการที่สร้างความเที่ยงธรรมได้นั้น ต้องเกิดจากการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้ครอบคลุมในทุกประเด็นของกฎหมาย โดยเฉพาะช่วงก่อนการเลือกตั้ง รวมทั้งการกำหนดเขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้งล่วงหน้า ให้มีความเหมาะสมและทันสมัยเข้ากับชุมชนของตน ในขณะที่เดียวกันต้องเร่งสร้างกระบวนการผลิตเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ รวมถึงประชาชนทั่วไปเพื่อช่วยเหลืองานด้านการเลือกตั้ง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ รวมทั้งกระบวนการรับสมัครต้องมีการเตรียมความพร้อมอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในการใช้อำนาจอธิปไตยของตน

2. ด้านความสุจริต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะความสุจริตนั้นต้องเกิดจากการปฏิบัติของตัวบุคคลที่มีความซื่อตรง และตั้งมั่นในความถูกต้องโดยเฉพาะในเรื่องของตัวเจ้าหน้าที่ที่ต้องมีความเป็นกลาง และไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผู้สมัครที่ทำการหาเสียงต้องไม่ใช้อำนาจสินจ้างในการสัญญาว่าจะตอบแทนเมื่อได้รับเลือกเข้าไปเป็นตัวแทน ซึ่งทั้งสองเรื่องนี้ต้องเกิดจากการช่วยกันตรวจสอบจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งกระบวนการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในวันเลือกตั้งและการเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งเพื่อเพิ่มความรวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ และลดปัญหาความไม่ซื่อตรงของตัวบุคคลได้ และสำคัญที่สุด ผลลัพธ์ในการเลือกตั้งที่มาจากเสียงของประชาชน ต้องเป็นคะแนนเสียงที่แท้จริงตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชน

อภิปรายผล

เพื่อให้มีการปรับปรุงการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้มีผลการเลือกตั้งที่ดียิ่งขึ้นนั้น ต้องมีการดำเนินการที่สำคัญ คือ

1. ด้านความเที่ยงธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะการสร้างความเที่ยงธรรมให้เกิดขึ้นในการเลือกตั้งนั้น ต้องมีที่มาจากกฎหมายที่เป็นธรรม และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยมองว่ากระบวนการที่สร้างความเที่ยงธรรมได้นั้น ต้องเกิดจากการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งนำกฎหมายพรบ. การเลือกตั้ง มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้ครอบคลุมในทุกประเด็นของกฎหมาย โดยเฉพาะช่วงก่อนการเลือกตั้ง รวมทั้งการกำหนดเขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้งล่วงหน้า ให้มีความเหมาะสมและทันสมัยเข้ากับชุมชนของตนซึ่งตรงกับผลในงานวิจัยของ Max Grömping (2014) ในเรื่องของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง และความเป็นกลางขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่ส่งผลต่อผลการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ในขณะเดียวกันความต้องการเพิ่มจำนวนของเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับภารกิจ ต้องแก้ไขโดยเร่งสร้างกระบวนการผลิตเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ รวมถึงประชาชนทั่วไปเพื่อช่วยเหลืองานด้านการเลือกตั้ง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ รวมทั้งกระบวนการรับสมัครต้องมีการเตรียมความพร้อมอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในการใช้อำนาจอธิปไตยของตน

2. ด้านความสุจริต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะความสุจริตนั้นต้องเกิดจากการปฏิบัติของตัวบุคคลที่มีความสุจริต ซื่อตรง และตั้งมั่นในความถูกต้อง โดยเฉพาะในเรื่องของตัวเจ้าหน้าที่ที่ต้องมีความเป็นกลาง และไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผู้สมัครที่ทำการหาเสียงต้องไม่ใช้อำนาจสินจ้างในการสัญญาว่าจะตอบแทนเมื่อได้รับเลือกเข้าไปเป็นตัวแทน ซึ่งทั้งสองเรื่องนี้ต้องเกิดจากการช่วยกันตรวจสอบจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งกระบวนการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในวันเลือกตั้งและการเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งเพื่อเพิ่มความรวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ และลดปัญหาความไม่ซื่อตรงของตัวบุคคลได้ และสำคัญที่สุด ผลลัพธ์ในการเลือกตั้งที่มาจากเสียงของประชาชน ต้องเป็นคะแนนเสียงที่แท้จริงตรงตามเจตนารมณ์ของ

ประชาชนสอดคล้องกับสวดศรี สัตยธรรม (2551, บทคัดย่อ) ที่ต้องให้เกิดการตรวจสอบและการมีส่วนร่วมในการจัดการการเลือกตั้งจากประชาชน

3. การปรับปรุงสัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม ประกอบด้วย การปฏิบัติ 5 ประการ คือ (1) การกำกับดูแลวิธีการหาเสียงเลือกตั้งนั้น ควรจัดการให้มีความเท่าเทียมกันระหว่างผู้สมัคร เพื่อให้เกิดความยุติธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และเกิดการแข่งขันอย่างเท่าเทียมกันระหว่างผู้สมัคร (2) ควรมีรูปแบบการบริหารจัดการเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการจัดการเลือกตั้ง โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่มากขึ้น ใช้การอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจในกระบวนการจัดการเลือกตั้ง และปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าหน้าที่ของรัฐ (3) การบังคับใช้กฎหมายการเลือกตั้งทั้งในด้านการอำนวยความสะดวกและกระบวนการรับสมัครเลือกตั้ง ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด มีมาตรฐานเดียวและไม่ตีความผิดจากเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้สมัคร (4) ใช้เครื่องลงคะแนนเลือกตั้งในการควบคุมการนับคะแนนและประกาศผลการเลือกตั้ง และการนับคะแนนออนไลน์ตามเวลาจริง เพื่อไม่ให้ต้องมีการเคลื่อนย้ายที่บัตร ซึ่งอาจมีผลต่อการทุจริตการเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่ได้ สอดคล้องกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2554) ในเรื่องของเทคโนโลยีที่สามารถทำให้เกิดการเลือกตั้งที่สุจริตได้ (5) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นเงื่อนไขขั้นต่ำของระบอบประชาธิปไตย โดยใช้หลักสูตรส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย รวมทั้งการส่งเสริมให้เยาวชนมีความเข้าใจในระบบการเลือกตั้งตั้งแต่เด็ก เมื่อมีสิทธิเลือกตั้ง จะได้เข้าใจและยอมรับผลการตัดสินใจของประชาชนทุกคนในประเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง สัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรมในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและนักวิจัย ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัยศึกษาและพัฒนาการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการวัดสัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรมนั้น ควรนำตัวแปรด้านการบริหารจัดการทั้ง 9 ด้าน คือ กระบวนการบริหารจัดการการเลือกตั้งทั่วไป การแบ่งเขตเลือกตั้ง การกำกับดูแลเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง วิธีการหาเสียงเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขต และการนับคะแนนและการประกาศผล ไปใช้ในการประเมินการบริหารจัดการการเลือกตั้งขององค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เพื่อทราบถึงระดับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการเลือกตั้งในแต่ละท้องถิ่น

2. ในด้านของการปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ควรใช้การสังเกตบทบาทของแต่ละองค์กร คือ พรรคการเมือง สื่อมวลชน สถาบันการศึกษา และกลุ่มกดดันทางการเมืองในแต่ละพื้นที่ว่าองค์กรที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งนั้นมีการปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งปฏิบัติในบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเป็นกลางหรือไม่ และนำไปประเมินว่าส่งผลต่อกระบวนการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมเพื่อให้เกิดผลการเลือกตั้งที่ดียิ่งขึ้น

3. ในด้านของการประเมินผลระดับการปฏิบัติในเรื่องของสัมฤทธิ์ผลในการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรมนั้น ควรให้ผู้ที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งคือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นผู้ประเมินผลระดับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง มิใช่การประเมินโดยตัวของเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งเอง เพราะอาจทำให้เกิดความเอนเอียงในการประเมินผลได้

4. ในส่วนของเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง ต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งพร้อมรับการตรวจสอบจากประชาชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น และนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะทางการบริหารจัดการ

1. แนวทางการเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการเลือกตั้ง ในขั้นตอนการกาลงคะแนนเลือกตั้ง และการนับคะแนนประกาศผลการเลือกตั้ง ควรมีการเพิ่มผู้สังเกตการณ์ประจำหน่วยเลือกตั้งจากพรรคการเมือง ซึ่งแต่เดิมกำหนดให้มีจำนวน 1 คนต่อหน่วยเลือกตั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2554) ให้สามารถเพิ่มเป็น 5 คน หรือตามความเหมาะสม รวมทั้งเพื่อเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนหรือกลุ่มทางการเมืองทุกฝ่ายสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบขั้นตอนในการกาลงคะแนนจากภาคประชาชน มีการจัดตั้งหน่วยงานจากภายนอก หรือจากภาคประชาชน เพื่อตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งในเรื่องกฎหมายและงบประมาณอย่างเป็นรูปธรรม และไม่ควรมียกเว้นการเมืองจากกลุ่มทางการเมือง การหาช่องทางเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแจ้งข่าวสาร รวมทั้งรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกระบวนการในการโงการเลือกตั้งอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะช่องทางผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย การนับคะแนนการเลือกตั้ง ควรดำเนินการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งและเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง รับฟังและตรวจสอบการนับคะแนนอย่างใกล้ชิดที่หน่วยเลือกตั้งนั้น รวมทั้งสามารถส่งผลคะแนนการเลือกตั้งแบบเสมือนจริง ด้วยเทคโนโลยีการถ่ายทอดหรือการถ่ายทอดด้วยกล้องที่มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงจากทั่วประเทศ

2. แนวทางการใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการตรวจสอบการทำงาน ดำเนินการติดตั้งกล้อง CCTV ทุกหน่วยเลือกตั้ง ทำการถ่ายที่ที่บเลือกตั้งตลอดระยะเวลาดำเนินการกาลงคะแนนจนถึงเมื่อนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งเสร็จ การเลือกตั้งล่วงหน้า นอกเขตในต่างประเทศ ควรขั้นตอนการถ่ายทอดวีดีโอ ตลอดเวลาการเคลื่อนย้ายบัตรมายังสถานที่รอนับคะแนน เมื่อยังสถานที่นับคะแนนควรมีกล้องวีดีโอถ่ายเพื่อรักษาความปลอดภัยตลอดเวลา การดำเนินการใช้ Voting Machine ในการเลือกตั้งอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อขจัดปัญหาบัตรเสียจากการกาสัญลักษณ์ไม่ถูกต้อง รวมทั้งสามารถควบคุมจำนวนผู้มาลงคะแนนให้มีจำนวนตรงกับคะแนนเสียงที่ได้เป็นรูปธรรม การจัดทำฐานข้อมูลในอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อการพัฒนาการตัดสินใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สร้างประสิทธิภาพการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองมากขึ้นเช่นเดียวกัน ทั้งในส่วนของตรวจสอบเรื่องร้องคัดค้านการเลือกตั้ง การให้ใบเหลือง ใบแดง และการตัดสิทธิผู้สมัครรับเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง ซึ่งควรสามารถตรวจสอบข้อมูลเหล่านี้ได้โดยตรงจากหน้าเว็บไซต์และเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายด้วยระบบการค้นหา (Search Engine)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ในการกำหนดนโยบายของคณะกรรมการการเลือกตั้งในระดับชาติควรมีการทบทวนกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ เพื่อให้มีความทันสมัยและสามารถยืดหยุ่นตามสถานการณ์ เพื่อให้สามารถดำเนินการเลือกตั้งให้สำเร็จลุล่วง โดยคำนึงถึงหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งสามสถานะ คือสถานะของฝ่ายนิติบัญญัติที่มีอำนาจในการออกกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง เพื่อให้การปฏิบัติงานในด้านการเลือกตั้งสำเร็จ สถานะของฝ่ายบริหารที่ต้องควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้ง รวมทั้งประกาศผล และสถานะของฝ่ายตุลาการที่มีอำนาจในการสืบสวน สอบสวน วินิจฉัย สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ รวมทั้งเพิกถอนสิทธิผู้สมัครที่ทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง ทั้งนี้อำนาจทั้งสามนี้เป็นอำนาจที่มาก คณะกรรมการการเลือกตั้งควรต้องระลึกและจำกัดบทบาทของตนในฐานะองค์กรอิสระที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการการเลือกตั้งเท่านั้น หากการกระทำใดๆ ที่เกินกว่าอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ไปก้าวก้าการทำงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่น หรือแม้แต่ไม่ตอบสนองต่อ

ความต้องการของประชาชน คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการและต้องพร้อมถูกตรวจสอบจากองค์กรที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบ ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งตัวแทนของประชาชนที่มาจากกาเลือกตั้งด้วย

2. ในภาคประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ควรมีความกระตือรือร้นรวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการเลือกตั้งในท้องถิ่นของตนเองร่วมกับเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และตัวแทนพรรคการเมือง เพื่อให้เกิดการตรวจสอบการทำหน้าที่ในการบริหารจัดการการเลือกตั้งอย่างเป็นระบบและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน เนื่องจากในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ในด้านภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชน เพราะที่ผ่านมาการบริหารจัดการการเลือกตั้งอยู่ในมือของคณะกรรมการการเลือกตั้งและข้าราชการประจำ ทำให้การบริหารจัดการไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในแต่ละพื้นที่ เช่น กรณีการแบ่งเขตเลือกตั้งที่เจ้าหน้าที่ขีดรวมชุมชนกันในแผนที่ ทั้งๆ ที่แต่ละชุมชนไม่ได้มีความเกี่ยวเนื่องกัน ต้องคำนึงถึงความเป็นชุมชนและการเดินทางคมนาคมเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มาใช้สิทธิให้มากที่สุด และยังคงส่งผลถึงการสมัครรับเลือกตั้งที่ผู้แทนของพื้นที่นั้นต้องเป็นผู้ที่ประชาชนในพื้นที่มีความสนิทสนมคุ้นเคย เมื่อลงสมัครแล้วประชาชนจะได้ทราบถึงผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร และสามารถเลือกผู้สมัครรายนั้นเพื่อเป็นตัวแทนเสียงของตนผ่านไปยังสภาผู้แทนราษฎรได้

3. ในส่วนของการสร้างสัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้ง ควรเริ่มต้นจากการคิดอย่างเป็นระบบ โดยไม่มองการเลือกตั้งว่าเป็นปัญหา มีการใช้เงินซื้อสิทธิ ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ถูกคนที่มีภูมิภานาอยู่ต่างจังหวัดว่าไม่มีความรู้เพียงพอ โง่ จน เจ็บ แต่ควรสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยผ่านการยอมรับความเห็นต่าง ด้วยวิธีการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการสร้างสัมฤทธิ์ผลที่ยั่งยืน โดยต้องมองเป็นสามส่วน คือ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยต้นน้ำต้องทำการสร้างเยาวชนผ่านโครงการลูกเสืออาสา กกต. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย รวมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือคนแก่และผู้พิการในการเลือกตั้ง ในขณะที่กลางน้ำ เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งนั้นต้องมาจากคณะกรรมการที่เป็นชาวบ้านในท้องถิ่นร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้าราชการ และพรรคการเมือง เพื่อเกิดการตรวจสอบกันเอง และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในสำนึกของการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งต้องใช้การพัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดของการจัดการโครงสร้างเชิงระบบในชุมชน (สมพร พูลพงษ์, 2557) ในขณะที่ปลายน้ำนั้น กระบวนการร้องคัดค้านและสอบสวนการเลือกตั้งนั้น ต้องมีความถูกต้องรวดเร็วตามหลักของกฎหมายอย่างเป็นธรรมให้กับทุกฝ่าย รวมทั้งสามารถถูกตรวจสอบได้จากประชาชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาสัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรมในประเทศไทย การวิจัยควรมีการศึกษาในลักษณะเปรียบเทียบการเลือกตั้งในครั้งปัจจุบันหรือครั้งต่อไปกับการเลือกตั้งในอดีตที่ผ่านมาด้วย รวมทั้งควรศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรมมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการการเลือกตั้งในแต่ละครั้ง รวมทั้งแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในครั้งต่อไป เพื่อเกิดสัมฤทธิ์ผลในการการบริหารจัดการการเลือกตั้งอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการเลือกตั้ง, สำนักงาน. (2554). พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2553). ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- วิทยา สุจริตธนารักษ์. (2547). การเลือกตั้งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : ศึกษาเฉพาะประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์และไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภาส ทองสุทธิ. (2551). การบริหารจัดการที่ดี. กรุงเทพฯ : อินทภาษ.
- สดศรี สัตยธรรม. (2551). ประสิทธิภาพการจัดการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม กรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุสิต บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- สมพร พูลพงษ์, ดิเรก ฤกษ์หรัย และสุชาติ แสงทอง. (2557). ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นโดยการจัดองค์การเชิงระบบ. ลัทธิของ:วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 19(1) 91-105.
- Cohen, L. and Manion, L. (1994). *Research Methods in Education (fourth edition)*. London : Rout ledge.
- David Eston. (1957). *An Approach to the Analysis of Political Systems*. World Politics Vol. 9, No. 3, Cambridge University Press.
- Max, Grömping. (2014). *Electoral Integrity in Thailand*. The Electoral Integrity Project. [Online]. Available : <http://asiapacific.anu.edu.au/newmandala/2014/05/01/electoral-integrity-in-thailand>. [2014, May 1].
- Randall, James G. (1947). *Lincoln, the Liberal Statesman*. Dodd, Mead.
- Rousseau, Jean-Jacques. (2008). *Du contrat social ou Principes du droit, politique*. . [Online]. Available : http://www.ibiblio.org/ml/libri/r/RousseauJJ_ContratSocial_p.pdf. [2015, March 20].